

/ KLINK. Keramik i arkitekturen

Keramik har igennem de sidste århundreder været et yndet materiale på tværs af kunstneriske og funktionsbårne områder. Som et praktisk og dekorativt bygningsselement har keramikken igennem historien beriget arkitekturen med former, farver og fortællinger – men mest i udlandet. Arkitektvirksomheden KLINK arbejder for at udbrede kendskabet til keramik som et fornuftigt, dekorativt og sanseligt alternativ til eksisterende byggefacader indenfor dansk byggeri. Magasinet er taget forbi KLINK, til en snak om keramikken som et arkitektonisk, men også kunstnerisk, kulturelt, funktionelt og holdbart alternativ til bygnings-facader i moderne arkitektur.

KLINK er en arkitekt- og konsulentvirksomhed, der særligt fokuserer på keramik som et arkitektonisk bygningsselement. Ansigtet bag KLINK er arkitekt Rune Bundgaard, der med en stor passion for keramik som materiale rådgiver i hele processen – fra design af facadesten til produktion og arkitektonisk integration. Hans kærlighed til keramikken skinner tydeligt igennem hans omhyggeligt udvalgte ord samt i den dybdegående viden omkring keramik, som han fra start ihærdigt deler ud af.

Keramik som bygningsbeklædning

Keramik som et arkitektonisk element ses ofte rundt omkring i verden, men er ikke det mest anvendte materiale herhjemme. Faktisk er det noget af et nicheprodukt, men ifølge KLINK samtidig et produkt fyldt med potentiale og positive egenskaber i en arkitektonisk sammenhæng.

"Klinkens kvaliteter spænder bredt over det robuste og lødige til det farverige og iscenesættende, men samlet set er klinken et meget ærligt materiale. Dens produktionsmetode og montering har i sin kerne ikke ændret sig i århundreder og kan fortsat benyttes relativt

let, uden de store økonomiske omkostninger og komplicerede byggeteknikker. Samtidig er bygningskeramikens æstetiske egenskaber udtømmelige. Med den rette kombination af overflade, format og tredimensionalitet kan den udvide spektret af arkitektoniske anvendelsesmuligheder og tilføje ny værdi i det byggede miljø," udtaler Bundgaard passioneret.

Keramik er det ældste menneskeskabte materiale, der findes, og det består udelukkende af naturligt forekommende materialer. Keramik er et genanvendeligt materiale, har lang levetid og kan som bygningsmateriale også bidrage med æstetiske og visuelle perspektiver, der giver noget særegent til byggeriet på et arkitektonisk og kulturelt niveau.

'Keramikhed' – et sanseligt materiale

Rune Bundgaard lægger i sit arbejde med arkitektur stor vægt på sanseligheden og den effekt byggeriet har på mennesket. Her mener han, at keramikken i særdeleshed har en stor fordel, da den i sin essens og taktilitet bidrager med en sanselig oplevelse, der aktuali-

ser keramikken som materiale i samtidens arkitektur.

"Meget nyere byggeri har været kendetegnet ved en ensidig fokusering på det sensationelle og konceptuelle på bekostning af den sanselige oplevelse af arkitekturen. En intensiv industrialisering af arkitekturen efterlader et til tider fattigt og historieløst miljø, der mangler det nære, stoflige og taktile. Klinken kan være med til at tilbagebringe disse egenskaber. Keramik er levende, den pirrer ved vores nysgerrighed, og vi får lyst til at lade fingrene glide henover den. Arkitektur opleves i lige så høj grad med kroppen som det visuelle – og her kan keramikken noget helt særligt", siger han og fortsætter energisk: "Keramik opleves forskelligt alt afhængig af skala, tid og afstand. På lang afstand får du ét indtryk af den, kommer du tættere på, opdager du noget andet. Arkitekturen folder sig ligesom ud – det er noget bygningskeramikken kan."

Bundgaard er stor fortaler for, at keramikken bibeholder noget af sin oprindelse i selve fabrikationen af klinker til moderne byggeri.

"En af de udfordringer, jeg ser i »

» moderne keramiske elementer er, at fabrikkerne er blevet for gode til at lave dem. Tolerancerne er små, og produkterne står helt skarpt. Det resulterer i, at man bliver i tvivl om det overhovedet er keramik. Stoffligheden forsvinder. For mig handler det om at bibeholde materialets 'keramikhed', altså de kvaliteter det naturlige materiale har – noget uforudsigeligt. Om så det er glaseret eller ej. I min optik bør keramikken indeholde nogle af disse kvaliteter og egenskaber. 'Keramikheden' skal tilbage.»

Betegnelsen 'keramikhed' er noget Bundgaard bruger for at beskrive den ægthed og stofflighed keramikken som materiale helt automatisk fremkalder hos den, der betragter og oplever den, hvis altså den bevarer sin oprindelige relation til leret med en menneskelig og organisk karakter i sit udtryk – uperfekt og unik. Dette element er for KLINK et helt afgørende element i brugen af keramik i fremtiden, fordi det netop er hér, keramikken kan noget særligt i forhold til andre eksisterende materialer – det er hér, hvor keramikken kan bidrage med noget til vores samfund, vores tilstedeværelse som menneske, som et taktilt, historisk og kulturelt materiale, der bringer ægthed, ærlighed og kropslighed ind i arkitekturen.

Holdbarhed og potentiale – et bæredygtigt perspektiv

Keramikken taler i høj grad ind i tiden netop nu, mener Bundgaard. Hvor fokus gennem arkitekturhistorien har skiftet fra det dekorative til det funktionelle og tilbage igen, har vi nu bevæget os ind i en epoke, hvor keramikens stofflige egenskaber får lov til at fylde.

"Keramikken spiller ind i vores tidsånd med den autentiske, jordnære og mere stofflige arkitektur. Den passer ind i den bygningsideologi, der er lige nu. Fremtidens klinker vil i kraft af den teknologiske udvikling kunne tildeles et bredt spektrum af miljøfremmende egenskaber. Ekstremt holdbare klinker, der ikke kræver vedligeholdelse, klinker der enten øger eller reducerer bygningsens varmeoptag, overflader der ikke kræver rengøring eller som kan omdannes til mangfoldige biotoper for grøn bevoksning. Mulighederne er mange og endnu uudforskede."

Han pointerer samtidig at alene keramikens holdbarhed sætter den i en gunstig position i forhold til bæredygtig arkitektur.

"Når vi tager udgangspunkt i gode

kvalitetsprodukter, så er det mig bekendt det mest overlevelsesdygtige og robuste materiale, som mennesket har skabt – og det er jo en ret 'kæk' udtalelse. Der er eksempler på keramiske fliser, der er 6000 år gamle. Hvad andet kan vi pege på, der beviseligt kan holde så længe?"

Han er dog samtidig ikke bleg for at erkende de udfordringer, keramikken kæmper med på den bæredygtige konto.

"Der er forskellige måder at betragte bæredygtighed på. Der går meget energi til at brænde leret, og det er et problem. Det bliver forhåbentlig løst ved, at vi får noget grøn energi ind i produktionen. Esset når det kommer til brændt ler og arkitektur er robusthed og holdbarhed. Samtidig er det demonterbart, da det ofte opsættes via et skinesystem, hvilket gør det let at vedligeholde eller genbruge i et andet byggeri."

Keramikken kan dog samtidig, ifølge Bundgaard, bidrage med en visuel og sanselig appel, der ligeledes taler ind i bæredygtighedsparadigmet i kraft af dens kunstneriske og dekorative egenskaber.

"Bygger du noget vildt flot, så passer vi på det. Det har historien vist igennem flere 100 år. De flotte bygninger formår vi at passe på, forelske os i, beholde, renovere og hele tiden arbejde på. Her har klinkerne et stort designpotentiale, der kan åbne op for en ny måde at lave arkitektur på – en udtryksfuld og værdifuld arkitektur."

Arkitektur med stofflighed og sjæl

Arkitektur fortæller og skaber historie. Vore byrum favner livet og mennesket deri. Keramikken kan bidrage med stor diversitet i det eksisterende byrum og indeholder samtidig potentialet til at kunne skabe bygningsværker, der ikke blot er holdbare, men også har en kulturel, kunstnerisk og æstetisk aktualitet. Keramiske bygningsfacader kan give raffinement, sanselighed og nerve i arkitekturen og skabe den nødvendige sjæl, vi som mennesker hungre efter. Om keramikken får en større plads i byrummet i fremtiden, vil kun tiden vise. Men der er ingen tvivl om, at KLINK med Rune Bundgaard i spidsen vil gøre sit til, at både byggebranchen og den danske befolkning får øjnene op for keramikken som et relevant og udtryksfuldt materiale i arkitekturen. //

Forrige side /

Prototype Tegplade. Statens Værksteder

For Kunst. KLINK, 2017.

Foto: Rune Bundgaard/KLINK.

Denne side /

Eksempler på industriel bygningskeramik.

Foto: Rune Bundgaard/KLINK.

Sorø Kunstmuseum, detalje. Lundgaard

& Tranberg Arkitekter.

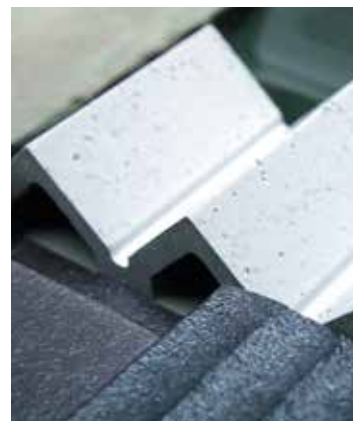
Foto: Jens M. Lindhe.

Næste side /

Sorø Kunstmuseum. Lundgaard &

Tranberg Arkitekter.

Foto: Jens M. Lindhe.

“Betegnelsen 'keramikhed' er noget Bundgaard bruger for at beskrive den ægthed og stoflighed keramikken som materiale helt automatisk fremkalder hos den, der betragter og oplever den, hvis altså den bevarer sin oprindelige relation til leret med en menneskelig og organisk karakter i sit udtryk – uperfekt og unik.”